СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 58. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 12-го березня 1947. No. 58. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, March 12, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ КОНГРЕСУ ДЛЯ ВИСЛУХАННЯ ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА

На нарадах президента Трумана з 13 представниками обох конгресових палат з обох партій в Білому Домі в понеділок 11 березня рішено скликати спільне засідання обох палат конгресу в середу 12 березня для вислухання послання президента в справі фінансової підтримки для Греції й Туреччини у їхніх змаганнях до втримання незалежности у боротьбі проти комуністичних сил. Водночас, як звідомляють вашингтонські кореспонденти, президент має проголосити напрямні нової американської політики для підтримки свобідно вибраних урядів у різних державах світу проти підступних вертільницьких атак. Засідання обох палат конгресу призначене на 1 годину по полудні, а промова президента обрахована на 20 мінут. Президент предявить признання Греції позички у висоті $350,000,000, Туреччині $150,000,000 для закупна зброї і придбання оборонних засобів.

ЮНІЇ ФОРМАНІВ ПРИЗНАНІ ЗАКОННИМИ.

У понеділок 10 березня Найвищий Суд Злучених Держав рішив 5 голосами проти 4, що підприємці мають обовязок вести переговори з юніями форманів по фабриках, не зважаючи на те, що форманів наставляють самі підприємці. Постанову винесено при вирішуванні спору підприємства Пакард Мотор Компані проти юнії форманів. Суд твердить, що кожен наємець має право дбати про свій власний інтерес. Підтримку юніям форманів давала Краєва Рада Робітничих Відносин від 1943 р.

ПАПЕРОВІ ВІРЛИ ПРОТИ БЕЗМОТОРОВИХ ЛІТАКІВ ПРИ ЛОМАННІ СТРАЙКУ.

У Ню Белфорд, Пасс., страйкуючі візники випустили паперові вірли у виді пачок, щоб перешкодити безмоторовим літакам доставляти матеріяли до фабрик підприємства Корнел- Дібіліер Електрик Корпорейшен. Страйкарі обставили цілий завод пікетами в переконанні, що ніхто не відважиться перейти через їхні лінії. Проти страйкарів пішли теж електричні робітники і переломили пікетову лінію візників,які залишили доставу матеріялів вантажними автами, доки не дістануть підвишки платні.

АМЕРИКА БУДЕ ДАЛЬШЕ ВИРОБЛЯТИ АТОМОВІ БОМБИ.

Джан М. Генкак, бувший член делегації Злучених Держав до Комісії Атомової Сили при Організації Обєднаних Держав, заявив, що Америка дальше виробляє атомові бомби і буде так поступати, доки не буде створена вистарчальна міжнародна контроля атомової сили. Він заявив це на зібранні торговельної палати в Бостоні, а при цім сказав: „Це тверда філософія, одначе вона є певніша, ніж сама війна". Він твердив, що шкода навіть говорити про знищення вироблених уже атомових бомб, доки не буде згаданої контролі. „Основний інстинкт людини це збереження життя. Хоч теперішня державна сила не дає повної гарантії збереження існування, ст всетаки це єдина кінцева можливість".

ІМІГРАЦІЯ ТВОРИТЬ ВАРСТАТИ ПРАЦІ — ПОГЛЯД КОМІСІЇ.

Іміграція у минувшині радше творила варстати праці, а не збільшувала число безробітних. Таксамо іміграція причинялася до підвишки життєвої стопи, а не до її пониження. Оце заключення Краєвої Комісії для Іміграційної Політики, подане в її звіті над студіями нової іміграції від 1945 р. Дальша студія обійме вплив іміграції на населення. Головою Комісії є Ирл Г. Гарисон.

АМЕРИКА ЗАПЕРЕЧУЄ ОБІЦЯНКУ ХАРЧІВ ДЛЯ ЮГОСЛАВІЇ.

Департамент стейту опрокидає вістку, яка наспіла з Білгороду, начеб американська амбасада зажадала від Міжнародньої Харчової Комісії призначити для Югославії 100,000 тон збіжжя. Пресовий урядовець департаменту, Линколн Вайт, заявив, що амбасада мала лише перевести студії над цифрами, які предявив уряд Югославії. Амбасада передала відповідний звіт департаментові, але не поставила від себе ніяких доручень.

Ф. Б. І. ПРОВІРЮЄ КНИЖКИ АРАБСЬКОГО БЮРА.

Урядовці Федерального Бюра Інвестигацій перевели контролю книжок Арабського Бюра у Вашингтоні. Це Бюро існує як установа, зголошена до департаменту стейту, як чужинна агенція. Воно боронить арабських справ і веде полеміку з жидівськими сіоністичними організаціями.

Двоїста політика Америки проти російської експанзії

Президент Труман рішився ввести двоїсту політику у відношенні до Росії, як про це звідомляє дипломатичний кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, Джеймс Рестон. Одна політика, це буде співпраця з Советами для заведення справедливого миру, а друга, це буде змагання Злучених Держав перегородити советську експанзію. Цю політику обговорено на конференції конгресових провідників в Білому Домі. Причиною такого рішення стало це, що уряд Злучених Держав перестав вірити в добру волю Росії на підставі дворічного досвіду в переговорах з советськими дипломатами.

Для зрозуміння пересічної людини Рестон пояснює цю політику так: Упродовж двох літ Америка приймала за засаду, що Совети виконають міжнародні договори. Одначе Совети їх не дотримували, на думку американських політичних кол. Америка не буде дальше уступати, не буде покидати нарад, але буде обстоювати виконання умов. Америка надіється, що такою політцкою Совети будуть приневолені застановити свою війну нервів і залишити гострі способи боротьби при помочі комуністичних затій у стратегічних місцях по цілому світі. Америка від тепер буде підтримувати всюди ворогів комунізму. Америка надіється, що Совети зрозуміють ці засади двоїстої американської політики і виберуть першу засаду для свого добра. Коли ні, то Америка готова опертися на другій засаді.

СОВЕТИ ЗВОДЯТЬ АВСТРІЮ НА НУЖДАРЯ, ТВЕРДИТЬ ГУВЕР.

Бувший президент Герберт Гувер виявив у понеділок, що Совети приводять Австрію до нужди усілякими способами. Вони втримують в тому краю великі армії, реквірують харчові засоби з фарм і забирають всяке добро з фабрик. У такий спосіб Росія не лише здержує економічну відбудову Австрії, але ще й викликує більшу нужду, ніж там запанувала під час війни. Советські методи виголоджування Австрії виявив Гувер у другій частині свого звіту про регабілітацію Німеччини після війни. Звіт зладжений для президента Трумана, який вислав Гувера на студії економічних відносин в Европі, а зокрема в Німеччині. Гувер радить дати Австрії $155,000,000 до 1. липня 1948 р., а водночас швидко підписати мировий договір і покінчити окупацію. Гувер дає признання населенні Австрії, кажучи, що ці люди роблять всі зусилля для збереження Західної цивілізації, а уряд Австрії поступає дуже господарно. Гувер твердить, що австрійці гідні нашої симпатії.

Справу контролі атомової енергії заверчено до Атомової Комісії

Лейк Саксес, Н. И., 10. березня. — Рада Безпеки О.Д. сьогодні одноголосно прийняла пропозицію американського представника, щоби заплутану і спірну проблему міжнародньої контролі атомової енергії завернути знова дс Коісії Атомової Енергії. Це зроблено в надії, що Комісія матиме кращий успіх в досягненні советської згоди на основні прінціпи американського плану в цій справі. Рада Безпеки, завертаючи справу контролі атомової енергії до Комісії, зробила рівночасно рекомендацію приготовити в цій справі окрему пропозицію на найблищу сесію Загального Зібрання О.Д., що почнеться у вересні. Під час сьогоднішньої сесії Ради Безпеки прийшло знова до гострої виміни слів між американським представником Ворин Р. Остином і советським А. Громиком.

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ ПОЧАЛАСЯ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЕТСЬКИМИ РОЗБІЖНОСТЯМИ.

Москва, 11. березня. — Советський міністер закордонних справ В. Молотов вже на першій вчерашній сесії Ради закордонних міністрів Чотирьох Потуг видвигнув пропозицію, щоби на порядок дальших нарад конференції поставити справу Китаю, іменно, щоби кожний з представників чотирьох великодержав висловив свою думку чи й наскільки були виконані спільні рішення з 1945-го року щодо неінтервенції у внутрішніх справах країни та відкликання з Китаю союзницьких військ. Молотов рівночасно застерігся, що в тих нарадах в жодному разі не повинні брати участи представники самого Китаю. Американський секретар стейту Маршал не погоджується на пропозицію Молотова.

ПОРЯДОК НАРАД МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Порядок нарад конференції Ради міністрів закордонних справ Америки, Англії, Франції і Советського Союзу був ухвалений на засіданні цих міністрів в Ню Йорку в грудні минулого року. На порядку нарад є: 1. Розглянення звіту Контрольної Ради Союзників в Німеччині щодо: а) праці Контрольної Ради від початку її створення та в справах: демілітаризації, денацифікації, децентралізації, економічних прінціпів і воєнного відшкодовання; б) звідомлення Ради в справі встановлення центральної адміністрації та інших проблем, звязаних з економічним і політичним положенням Німеччини; в) ліквідація Прусії. 2. Форма і проєкт провізоричної політичної організації Німеччини. 3. Підготовка мирового договору з Німеччиною, над якою вже радили заступники міністрів закордонних справ у Лондоні. 4. Американська пропозиція договору про розаброєння і демілітаризацію та іншими засобами економічної, політичної і військової контролі Німеччини. 5. Розглянення вже предложеного звіту в справі вугілля. 6. Договір з Австрією. Американська пропозиція обмеження союзницьких окупаційних військ в Европі не була поставлена на порядок нарад, як теж советська пропозиція щодо Китаю.

МАРШАЛ ДОМАГАТИМЕТЬСЯ ДОВГОТЕРМІНОВОГО ДОГОВОРУ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ.

Москва, 15. березня. — Секретар стейту Маршал сьогодні заявив, що він домагатиметься заключення довготермінового договору між чотирма великодержавами, з метою забезпечити світ від майбутньої німецької агресії. Маршал пропонує договір на 40 років, але він готов погодитися теж на 50 років, якщоб цего бажала собі Велика Британія, як вона вже пропонувала Советському Союзові.

„БОГУН" І ЙОГО „БРИГАДА СВЯТОГО ХРЕСТА" В ПОЛЬСЬКІЙ НОТІ ДО КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ В БЕРЛІНІ.

Берлін, 10. березня. — Шеф польської військової місії в Берліні звернувся офіціяльною нотою до Контрольної Ради Союзників в Німеччині, обвинувачуючи місцеве британське Військове Управління, що воно творить зародки „польської реакційної армії" з польських втікачів з метою використати її у війні проти Польщі і Советського Союзу. Цим шефом „польської" військової місії є, виходило б, ген. И. Правін. Він домагається припинення такої акції і твердить, що подібно мається справа теж в американській зоні, де 40.000 польських скитальників і бувших воєнно-полонених теж організується в пів-військові формації, творячи відділи цивільної охорони. Ці відділи — твердить ген. Правін — підлягають, вправді, американській армії, але вони є під безпосереднім впливом польських офіцерів з „Армії Святого Хреста", очолюваної полковником Домбровським, що називає себе Богуном, та якого вважається за зрадника і колабораціоніста з німецьким окупаційним військом у Польщі. Ген. Правін дальше твердить, що звязкові офіцери з головної квартири ген. Андерса з Лондону є в постійному контакті з цею „цивільною охороною" польських скитальників, до якої не мають доступу польські репатріяційні урядники та яку підготовляється до боротьби з теперішнім польським режімом.

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ:

МОЛОТОВ ВИДВИГАЄ СПРАВУ КИТАЮ; МАРШАЛ ПРОПОНУЄ РЕДУКЦІЮ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК.

Москва, 10. березня. — Сьогодні в замаєному советськими, американськими, британськими та французькими прапорами будинку авіяційної промисловости в Москві советський міністер Вячеслав Молотов відкрив сесію Ради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг. Молотов в імені советського уряду та свому власному привітав голов закордонних делегацій та їх дорадників і помічників, стверджуючи, що конференція має перед собою неабияке завдання, але теж має спільну базу для своїх історичних рішень. Британський міністер закордонних справ Бевин висловив вдячність советському урядові за приготоване йому прийняття та заявив, що він повністю погоджується з важливістю рішень, які мають бути винесені на цій конференції. Бевин рівночасно запропонував, аби Молотов, як представник країни, на території якої відбувається конференція, перебрав предсідництво першої сесії. Пропозицію Бивина піддержав французький міністер Бідо, висловлюючи й свою думку про важливість конференції. Після полагодження цілого ряду організаційно-технічних справ, Рада закордонних міністрів перейшла до встановленого раніше порядку. Керівники закордонної політики чотирьох великодержав — переможців в другій світовій війні — насамперед офіціяльно потвердили ліквідацію Пруської держави, закінчуючи в той спосіб криваву історію німецького мілітаризму. Молотов з черги запропонував, щоби підчас цеї конференції поодинокі міністри закордонних справ висловили свої погляди чи й наскільки були виконані рішення в справі Китаю, винесені в Москві з кінцем 1945-го року. В тих рішеннях накликалося до створення обєднаного і демократичного Китаю, неінтервенції у внутрішніх справах країни та відкликання союзницьких військ. Секретар стейту Маршал зі свого боку пропонував, щоб Рада провірила справу обмеження союзницьких окупаційних військ в Европі, заявляючи, що ця справа є основним пунктом американської політики. Світова преса віддає Московській конференції велику увагу, описуючи в подробицях перебіг нарад, поведінку делегацій, забезпечення проти шпигунів і т. п.

ДОЛЯ ТРІЄСТУ В РУКАХ ЧОТИРЬОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ.

Рим, 10. березня. — В італійських політичних колах заявляють, що від рішень Ради міністррів закордонних справ чотирьох великодержав залежатиме, чи Трієст справді залишиться вільною територією, чи увійде в економічний блок славянських держав. Йде про відповідне економічне забезпечення території Трієсту, яка не є самовистачальна під цим оглядом.

„ЧОРНА БУДУЧНІСТЬ" ПЕРЕД АНГЛІЙСЬКИМ НАРОДОМ.

Лондон, 10. березня. — Зростаюча критика проти економічної політики британського уряду заставила його відкрити триденні парляментарні дебати в цій справі. Керівники урядової і опозиційної партій погоджуються в твердженні, що безпосередня будучність під цим оглядом для населення британських островів є „чорна".

ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКИЙ ДОГОВІР.

Варшава, 10. березня. — Сьогодні у варшавському Бельведері представники Чехословаччини й Польщі підписали двадцятьрічний договір приязні та взаємної військової допомоги „в спільній обороні проти будьякого відновлення німецької агресії". Договір підписали в імені Чехословаччини її премієр Клемент Готвалд і міністер закордонних справ Ян Масарик, а від імені Польщі теж її премієр Юзеф Циранкевич та міністер закордонних справ Зигмунт Моджелєвскі.

„ОСТАННЯ БИТВА" ЗА ДЕМОКРАТІЮ В МАДЯРЩИНІ.

Будапешт, 10. березня. — Американський протест до Контрольної Ради Союзників в Мадярщині проти советської інтервенції у внутрішніх справах країни, його відкинення советським комадантом та евентуальні дальші наслідки вважається „останньою битвою" за мадярську демократію. Зі заяв та натяків різних мадярських політиків можна вносити, що в цій справі забере теж голос і просоветський мадярський уряд.

ЕСПАНЦІВ НЕ ЗАПРОСЯТЬ.

Лейк Саксес, Н. И., 10. березня. — Обєднані Держави піддержали сьогодні американське рішення не запросити предстаавників Еспанії на дві міжнародні телекомунікаційні конференції, що мають відбутися в Ню Йорку в травні і липні. Американське рішення базується на резолюції Загального Зібрання О. Д. не брати представників теперішнього еспанського уряду до жодних справ, звязаних з О. Д.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDEL 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК НА ДОЛОНІ!

Не знаємо, скільки правди в поголосці, що заяву президента Трумана в Мексику минулого понеділка про добросусідські відносини між американськими республиками, треба брати як директиву для американської делегації, яка тепер радить у Москві. Дехто каже, що це нароком уможливлено президентові Труманові сказати в Мексику це, що повинен почути Сталін, а що сказати з Білого Дому в Вашинґтоні було б недипломатично.

Чи так дійсно було, як сказано, не знаємо. Проте це не зменшує ваги цього, що сказав през. Труман в Мексику, а на що повинні звернути пильну увагу в Москві, бо ці слова відносяться до миру між державами і ладу між людьми.

Президент Труман підкреслив, що принципи, які лягли в основу міжамериканських, добросусідських відносин належать до тих, які єдино можуть довести до загального мира в світі. Це демократичні принципи, казав він, це демократія, яка є спільною вірою мешканців американської півкулі; це братерство, в якому людина людині братом; це віра в людську гідність; це переконання, що держава існує для добра людини, а не людина для держави; це переконання, що держава має обовязок охоронювати й збільшати права людини та основні свободи.

Президент Труман ще зазначив, що теж дуже важне, що людина не може осягнути повної свободи й гідности під диктатурами. Свободу й гідність може задержати людина тільки там, де закон охороняє права людини, та де існує така влада, яку нарід свобідно вибрав.

Президент Труман заговорив і про інтервенцію, ствердивши, що добросусідські відносини існують на американській півкулі тому, що всі держави визнають і придержуються тут доктрини не-інтервенції. Президент вияснив, як розуміти цю доктрину не-інтервенції й то вияснив дуже просто й ясно. Сказав, що це те, що велика і сильна держава не має права накидати іншим свою волю тому, що вона сильна, а інші слабі. Така є американська система поступовання, а якби її не було, то не було б тепер і добросусідських відносин. Цеї доктрини не треба одначе так розуміти, щоб взагалі не інтересуватись тим, що діється у сусідів, бо те, що діється у сусідів, може мати часом дуже погубний вплив на всіх інших, казав президент.

До цього треба б ще додати й це, що сказав президент Труман, вертаючи з Мексика, в університеті у Вейко про мир і свободу, назвавши „економічну агресію" такою, що не веде до мира і не є „американським шляхом" у змаганні до замирення світу.

При кінці ще скажемо, що це, що ми навели, є в розумінню президента Трумана не тільки одиноким шляхом до мира і добросусідських відносин між американськими республиками, але теж і між усіми державами в світі.

Конференція в Москві

В понеділок, 10-го березня, почалася в Москві конференція міністрів закордонних справ чотирьох великодержав: Злучених Держав Америки, Великої Британії, Франції і Советського Союзу. Формальною проблемою цеї конференції є справа Німеччини, а фактичною проблемою — справа війни і мира, точніше: доля світу.

Московську конференцію попередила основна підготовка заінтересованих великодержав, як під внутрішньо, так і зовнішньо-політичним оглядом. Всі чотири країни намагалися створити собі такі „плечі", які справді могли б видержати тягар теперішнього міжнародного положення під моральним і матеріяльним оглядом. На конференції в Москві не буде вже покійного Чемберлейна з парасолею, як це було в Мюнхені, але „першу скрипку" в тому світовому дипломатичному концерті гратиме справді залізна рука секретара стейту ген. Маршала.

З чим поїхали і що привезли зі собою представники всесильних світа цього на конференцію в Москві?

Підготовка до сьогоднішньої конференції в Москві почалася рівночасно з її проголошенням, отже від 9-го грудня минулого року. Від того часу поодинокі великодержави докладали всіх зусиль і робили справді все можливе, щоб могти виступити на сьогоднішньому дипломатичному базарі в Москві з якнайбільшим капіталом, моральним і матеріяльним.

Злучені Держави Америки під внутрішнім оглядом ще більше сконсолідували і обєднали свої сили. Намагались закінчити „промислову війну" між працедавцями і робітниками, прочислити післявоєнну економічну атмосферу, усунули головні причини економічних та політичних непорозумінь та намагались створити нову, зглядно скріпити стару базу економічного розвитку країни. Рівночасно пішла відповідна консолідаційна акція в уряді та конгресі. Поведено відповідну акцію проти комуністичної пятої колони та відповідно очищено від неї публичне життя, щонайменше сказано виразно в чому діло. До найважливіших справ, під кутом Московської конференції, треба зачислити обеднання під одним командуванням всіх трьох родів зброї і призначення на пост керівника американської закордонної політики генерала Маршала, що теж промовляє сьогодні в Москві в імені Злучених Держав Америки. Не менш важливу підготовку до Московської конференції зробили Злучені Держави Америки теж під закордонно-політичним оглядом. Насамперед сконсолідовано пан-американський фронт, що проявилося в американсько-канадському військовому союзі та в прочищенні відносин з південно-американськими країнами, головно з Аргентиною. Останні відвідини президента Трумана в Мексику та обходи і маніфестації з тої нагоди можна б важати символом для взаємовідношення народів і країн обидвох американських континентів. Дальше: скріплено союз з Великою Британією, матеріяльною допомогою чи правно-політичною інтервенцією в обороні подиноких країн Америка сказала своє слово і записалася якнайкраще не тільки в книгу надій західньо-европейських країн, але теж на Близькому і Далекому Сході, на Балканах і в Скандинавії. Америка сказала своє слово в справі Дарданелів і Шпіцберґену, в справі положення в Польщі, Мадярщині та інших Балканських країнах а тепер говорить в справі Греції та звязує її відповідно з Туреччиною. Америка теж ще найкраще записалася в памяті переможених народів в Европі й Азії. Секретар стейту ген. Маршал поїхав до Москви справді з „плечами", об які можна тільки опертися і в повній свідомості безпеки відпочати, бо тих плечей справді не було б легко зрушити. Атомова бомба є наче символом тої незрівняної моральної і матеріяльної сили, що її має сьогодні Америка в світі.

Не без відповідної внутрішньої і закордонно-політичної підготовки послала до Москви свого представника теж Велика Британія. Британська імперія, потрясена війною і внутрішньо-політичними перемінами і трудноцами, переживає сьогодні свою історичну крізу. Але вона в цих важких і переломових для неї днях не перестає бути — власне Великою Британією, цим самим „гордим Альбіоном", що володіє над двома пятими частинами світу, що вкрив невмірущою славою прапор „Юніону Джека" та вирізьбив такий глибокий його знак на історії світа. Це справді тільки великий народ потрапить з такою гідністю відступити своє перше місце в історичних перегонах іншому, молодшому і сильнішому змагунові. „Якщо вже зрікаєтесь імперії, то зробіть це з такою самою славою, з якою її створено" — говорив недавно в парламенті один з найбільших мужів цеї імперії, Винстон Чорчил. Британська імперія не розлітається так, як розвалювались імперії досі. Цю величну будівлю розбирає сам її архітект, не залишаючи по ній руїни і звалищ, але допомагаючи ставляти рівночасно нову будівлю, ще величавішу, в якій і він сам могтиме молитись: новий лад, базований на нових, хоча одвічних прінціпах свободи людини і народів. Хай і змушена обставинами, але британський представник в Москві має цей величезний моральний аргумент, що впарі з моральною і матеріяльною силою Америки творитиме базу та надаватиме тону нарадам. Британсько-американський та британсько-французький союз мали б стати з черги збірним аргументом т. зв. західного світу.

Франція, після поразки у війні та з усіми своїми домашніми і зовнішними турботами після визволення, є між великими досить малою, замалою, щоби могти співати власну „партію" в Московському концерті. Вона, як це вже досі виявилося, підтягає то за одним, то за другим „солістом" і насамперед пробує посередничати та злагіднювати дісонанси.

Самостійним партнером виступає Советський Союз. До цеї конференції він підготовлявся не гірше Америки, але інше діло, як підготовився. Під внутрішнім оглядом роблено все можливе, щоб сконсолідувати свій власний словянсько-східньоевропейський блок. Вибори в Польщі, чистка в Болгарії, ціла мережа договорів між ним самим і його сателітами, інтервенція в Мадярщині, поворот до партійної лінії та багатомовні переміни на визначних постах в самому Союзі, все це впарі з пятирічкою мало б за завдання виробити відповідний респект до Союзу з боку західних „великих". Советські виступи на міжнародньому терені, пригадка Дарданелів, справа баз на островах Шпіцберґен, наглий „компроміс" в справі американського домагання протекторату над здобутими нею японськими островами, а опісля деякі імпрези зпід знаку III-го Інтернаціоналу в роді недавного конгресу британської імперіяльної комуністичної партії, становище в атомовій справі і т. п. були тлом, на якому советська дипломатія задумує ставити свою будівлю на теперішній конференції.

Не має сумніву, що Московська конференція „чотирьох великих" є властиво дипломатичним двобоєм „двох найбільших", іменно Злучених Держав Америки і Советського Союзу, за вирішну ролю в світі.

Безпосередньо перед конференцією трапилося дві знамені події, одна з американського, а друга зі советського боку. Америка своєю нотою в справі советської військової інтервенції у внутрішніх мадярських справах підкреслила, що вона не признає т. зв. „сфер впливів" і повної свободи рухів в них, якщо ті впливи противляться міжнародім і людським правам. Своїм рішенням та заінтересуванням в справі Греції і Туреччини Америка з черги виказала, що вона вповні здає собі справу з того завдання, яке наложила на неї новітня історія. Советський Союз зі свого боку пробував Америку „блатувати" японськими островами а останнім виступом в Раді Безпеки в справі міжнародньої контролі атомової енергії виказав, що він в жодному разі не думає піднести своєї „залізної заслони". Ці виступи характеризують найкраще теж і силу та інтенції двох головних партнерів Московської конференції. Можна б сказати дослівно, що очі світа сьогодні звернені на Москву. Але не тому, що вона Москва і не тому, що там є Кремль і в ньому Сталін, а тільки тому, що там поїхав керівник американської закордонної політики, генерал Джордж Маршал.

Як майнери стали „панами"?

Недавні зарядження британського уряду щодо постачання електрики лише в певних годинах, та пайкування вугілля для отоплювання домів, а навіть і фабрик, теж лише на кілька годин денно, мусіли звернути увагу світу. Причиною оцих заряджень є недостача вугілля в країні, яка вважалася осередком світової промислової продукції. Американський представник вугільних підприємств в Европі, Пол Портер, дав таке вияснення цього положення: „Щоб зрозуміти вугільну крізу, треба брати під увагу не лише питання, як зербувати майнерів, але теж як найти харч, мешкання, одяг, перевіз, різні предмети щоденного вжитку, шахтярське знаряддя, засоби для втримання шахт, частини машин для їх направок і нові машини. Щоб усе це випродукувати, треба вугілля. Нема вугілля, не можна буде зербувати майнерів".

Оце є блудне колесо: Вугілля потрібне для відбудови світу, але в першу чергу для регабілітації самих майнерів, які не підуть до праці, коли не будуть мати усього, що їм потрібне.

Але є ще інша конечність для підвищення продукції вугілля. Британський міністер майн, Герберт Морисон, заявив недавно в кабінеті: „Вугілля є ключем до миру в Европі. Якщо ми мали б тридцять мільйонів тон вугілля для експорту на европейський континент, так як ми мали перед війною, то Европа привитала б нас з отвертими раменами".

Оці вислови вказують, що хто має контролю над довозом вугілля до Европи, такий має контролю над її відбудовою, а з цим і над її майбутністю. Вугілля, як дипломатична зброя, буде рости на вартості, коли під час конференції в Москві не прийде до згоди в справі Німеччини. Коли б так прийшло до економічної війни, яка зродилася б опісля, то недостача вугілля стала б нашою найбільшою політичною слабістю. Англія ледви може постачити тільки вугілля, щоб заспокоїти свої потреби для отоплювання мешкань, отже вона не матиме багато вугілля для експорту. Вугілля з німецької Рурщини потрібне для втримання самої Німеччини і центр колишньої европейської продукції вугілля переніcся тепер до Польщі, бо Польща дістала провінцію Шлеськ із багатими вугільними шахтами. Польща продукує тепер около 1,250,000 тон вугілля місячно, а з них половину забирає Росія. Маючи в руках шлеські копальні, Польща може потроїти продукцію вугілля і стати домінуючою силою при постачанні вугілля для знищеної Европи. А що, Польщу контролює Росія, то Совети, які є справжніми панами Польщі, можуть при допомозі вугілля грозити Скандинавії, цілій Східній Европі та Балканові. Згадані оце виводи подає Самуел Лубел, у тижневику „Сатердей Івнинг Повст".

Заки минулої осені вибух моряцький страйк на американських кораблях, Злучені Держави постачали 60 відсотків вугілля для знищеної Европи. У такий спосіб Америка мала в своїх руках дипломатичну „політику сили", котра тепер підірвана. Правда, постачання вугілля через Атлантик це дороге підприємство, одначе тут не йшло про кошти, а про те, щоб доставити вугілля.

Та хоч яка це світова конечність, оце вугілля, то правдою є, що недостачі швидко не зарадиться. Причиною недостачі вугілля є наставлення копальняних робітників до своєї праці. Давніше в Англії шахтарство було такою професією, як напр. рільництво і переходило з батька на сина. Коли під час війни почали побирати молодих хлопців до військової служби, вони „заразилися" від інших людей новими спостереженнями: привикли до сонця, побачили вигоди, побачили чистоту, якої майнер не має. Треба було воєнного примусу, щоб майнерських хлопців вирвати з військової служби і приневолити працювати під землею. Повоєнні відносини дали майнерським дітям нагоду піти до шкіл, дістати іншу працю, бо робіт тепер усюди повно. У майнах нестало робітників, а старші віком зрозуміли свою нагоду. Вони оправдуються віком і нерадо йдуть до праці під землю. Оце ще долило оливи до вогню і в Англії настала справжня вугільна кріза, за якою йде політична: нема вугілля, нема дипломатичної „політики сили".

В Америці положення подібне, як в Англії, бо тут теж молодь не хоче йти до брудної роботи під землею. Вони користають з інших „джабів" і просто, тікають з шахтів. Старші мають ті самі вимоги, що й англійські майнери. Тому не диво, що вони ставлять нові вимоги при відновлюванні контрактів.

В Англії уряд заводить „націоналізацію", яка обмежує свободу робітників, отже й майнерів. Крім цього в Англії, як і у Франції чи в Бельгії, використовують тепер силу німецьких воєнних пліінників і їх запрягають до праці примусово. В Америці нема примусової роботи, отже майнери чуються свобіднішими. Уряд, щоб дістати вугілля, не дуже рахується з коштами продукції. Він мусить мати вугілля. Коли майнери не хочуть іти до праці, а уряд їх туди не може загнати силою, так як це роблять в Росії, то мусить дати більшу платню, а то навіть доплачувати до утримання шахтів. Така „політика" уряду може й не економічна, але вона конечна. Зміна зайде, як поставлять у майнах машини, які при помочі знавців і фахівців будуть добувати вугілля двічи-тричі — впятеро швидше, ніж добувають його майнери руками.

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

26)

І так почався торг. Усі купували! Хлопці звивались, Ел загортав гроші у приготовану калитку, видаючи здачу а декотрі гості і здачі не брали, мовляв: кидай до купи!

І так 16 кошів помідорів зникли у десяти хвилинах! Френкі і Джов пішли в город вибирати більше помідорів, бо кожна пані хотіла таких славних помідорів. Салата, морква, зникали зі стола а за ними пахуча цибуля.

Директор школи смачно заїдав свіжого огірка, взявши його із коша своєї сестри.

Пан Гемил, повтиравши великого помідора, заїдав аж слинка котилась. Дехто хрускав солодку моркву.

За пів години столи були пусті. Хлопці розчервонілі, захоплені таким успіхом, говорили радісно: все пішло до чиста! Нема нічого більше!

Деякі пані купували цвіти. Дехто оглядав город, в якому ще зеленіли помідори і відцвітали огірки. Трава на переді огороду була столочена десятками ніг так побажаних гостей, а Тоні, запримітивши такий розгардіяш, тільки посвистав.

Гості помалу розходились, пращаючи хлопців та просили, що як буде ще яка ярина, вони прийдуть купити.

П-ні Ч. була втомлена як і всі хлопці. Такий успіх! Такий успіх!

Тепер усі сидять в бейзменті у п-ні Ч. та обчисляють касу. Тоні, Сем і Ел.

Генрі і Френкі помагають видавати перкуску. Тут теж п-ні Гемил, накладає морожене для хлопців, тісточка то-що.

На горі, в гостинній кімнаті, сидять деякі гості яких п-ні Ч. попросила на морожене. Тут пан Гемил, посадник з дружиною і директор школи із своєю сестрою, яку він ідучи на базар попросив з собою. Тепер він представив її. Вона завідателькою в сиротинці в Каліфорнії і приїхала до брата у відвідини. До їх долучилась п-ні Гемил, а за хвилину, при помочі Елла і Сема п-ні Ч. внесла морожене для своїх визначних гостей. Тут Тоні радісно оповістив, що каса вже обчислена. 175 долярів з розпродажі ярини!

12 дол. з попередньої продажі, отже разом 187 долярів! Поділити на нас девять, буде девять бондів і ще лишиться готівка!

Ааа! — Загомоніли гості, поділяючи радість хлопців і знова пішла розмова про їх корисну працю, а тимчасом п-ні Ч. піддала думку Тоні, що було б добре, коли б вони почистили город по базарі, поскладали крісла до гаражу, то-що, а сама присіла до гостей.

Спершу розмова велась маловажна, але скоро тема звернулась на школу, на діти, родинне огнище.

Скажіть п-ні Ч. — допитував директор — чи ви маєте якусь фахову практику у вихованні молоді?

П-ні Ч. не була приготована на таку відповідь, та всеж таки відказала:

Правдивого фахового вишколу в цім напрямі я не маю. Я вчилась на учительку, та з різних причин я не скінчила учительського факультету. Учителювала я однак в українській школі тут, в Америці, добрих вісім років.

Мені дуже цікаво!.. Чи ця українська школа признана шкільними властями, чи?..

О так. По більших містах українці мають регулярну, цілоденну школу при парохіях і там учать Сестри. Такі школи є признані шкільними властями. Я, однак, учителювала у приватній школі, яку організують самі родичі і вона ведеться в годинах пополудневих, від четвертої до шостої. Діти учаться виключно української мови, початків історії та літератури й, очевидно, читати і писати.

Цікаво, дуже цікаво! А не думаєте пані, що дітям за много праці? Вони ж цілий день сидять в американській школі. Я думав би, що діти перетяжені, ні? Допитувавсь директор діловито.

Ось в цім саме річ, пане директоре! Простіть, може це буде за критичне на шкільну систему в Америці, та я вам скажу. Ваша система є безуслівно за легка.

Ви дітям прямо стелите дорогу цвітами у школі...

Гості дивились на неї а п-ні Гемил не втерпіла і спитала обережно:

А як ви думали — Колючками?..

Так — рішуче відповіла п-ні Ч. — треба додати колючок!

Як це ви розумієте „колючок"? Знова спитав директор.

Пробачте пане — говорила вона. Це, що я бажала б сказати, вам може видатись на критику шкільної системи в Америці...

Директор був швидкої вдачі і знова рвучко промовив:

(Дальше буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

8)

II.

Після проголошення перерви делегати ще між собою широко коментують дотепеpішній перебіг нарад, головно звіт д-ра Галана. Часу залишається небагато. Поодинокі Комісії збираються на свої наради, деякі виходять до міста на обід.

Другу частину нарад того дня проводить заступник предсідника Зборів **адв. Роман Смук**. Відкриваючи післяполудневі наради, він насамперед висловлює делегатам співчуття, що „мають до діла аж з двома адвокатами" як предсідниками Зібрання, а адвокат, відомо, не ворожить нічого доброго: завжди „пахне" судом. Він прохає Верифікаційну Комісію приготовитися до звіту і ствердже „гард сабджект" з проблемою залі; доведеться перейти до іншої. Ідучи за прикладом І. Панчука та Р. Слободяна, що скористали з голосу в загальних справах та говорили теж про свої громади, п. Смук говорить теж про своє Шикаго. Заждіть, грозить він Дітройтові та Елізабетові, ви то по тисячці, але Шикаго зажене вас в кут. Всіх своїх чеків, які він задумує ось тут, на цих Зборах, передати до розпорядження центральному Комітетові на допомогову акцію, він ще добре не обчислив, але одинадцять соточок зелених буде цілком певно. Все це треба завдячувати обєднаній і наполегливій праці цілої української громади в місті Шикаго, при чому одну з головних роль відіграло українське жіноцтво. На залі оплески.

Звіт Верифікаційної Комісії.

Його складає **д-р П. Дубас.** Тим разом його звіт триває довше, бо рішено відчитати листу заступлених членів організацій та делегатів. Секретар читає, а на залі делегат відзивається „є". Домагаються, щоб це „є" викрикувати голосніше.

Дискусія над звітами.

Предс. Р. Смук відкриває дискусію над звітами, прохаючи, щоб обмежувати час. До слова зголошуються: **Е. Ляхович, Удич, Чубатий, Ст. Слободян, Бакуменко, Кушіль, Чайківський, Кунька.** На внесок Кушіля листу зголошених до слова в дискусії над звітами замкнено.

Перед Зібрання виступає перший дискутант — **Евген Ляхович.** В тій хвилині **Мих. Дубас** забирає слово в „справі наглій": просить виснення, чи над звітом мають право дебатувати спомагаючі члени та взагалі хотів би знати, яким членом є п. Ляхович. Ляхович виясняє, що при вході на Зібрання він дав 5 долярів, йому дали жовту кнопку, яку теж демонструє, отже має право забирати голос в дискусії, хоча не має права голосувати. Мих. Дубас ставить внесок, щоби над звітами дебатували тільки делегати і це дає причину до дискусії на тему демократії. Ева Піддубчишин перериває, згл. доповнює дискусію запитом, що на цю тему — значить голосу в дискусії спомагаючих членів — каже комітетовий „бай-лов". Вважає, що „сякі-такі бай-лос" повинні бути. Пропонує, аби секретар д-р Дубас відчитав відповідний параграф. На залі чути всілякі „ов", „ах" і т. п. Вкінці вирішують, що п. Ляхович має право говорити і він з того права користає.

Завваги п. Ляховича.

Е. Ляхович починає свої завваги ствердженням, що це було цілком мудро, що Зібрання дозволило йому говорити. Краще поговорити на Зборах, ніж шептати поза плечі. Обіцяє говорити коротко.

Насамперед заторкує справу т. зв. правної оборони скитальників. Ця фраза дуже поширена, про неї багато говорять і пишеться, але на ділі ця справа виглядає досить заплутано. Перш усього нова українська еміграція взагалі не має жодних прав, отже як можна боронити чогось, чого нема? П. Ляхович радить застановитися, яка оборона тепер найбільше на часі. Українська еміграція в Европі терпить найбільше внаслідок закидів політичного характеру, отже потрібно насамперед політичної оборони. Такою обороною було б найкраще — представити американським властям, що український народ, зокрема сьогоднішня еміграція, боролись проти німців і в цій боротьбі зложила великі жертви. Чи й до якої міри міг би і повинен робити це Допомоговий Комітет? Ясно, що повинен і може, твердить п. Ляхович. Комітет не повинен політичної оборони поборювати, але навпаки, піддержувати її. Дискутант твердить, що власне Комітет приклав своїх рук до усунення з Лондонського Допомогового Бюра п. Фроляка і за те, що він мішався до політики. П. Фроляк представляв англійцям, що українці боролися проти німців і це не подобалося деяким людям. Були вістки в пресі, що Фроляка усунено та призначено нову Комісію, яка вже цього не робить. Для прикладу п. Ляхович згадує про останній бюлетин згаданого Бюра в англійській мові, в якому ані словом не заторкнено так потрібної політичної оборони української еміграції.

В дальшому п. Ляхович переходить до проблеми поголосок. Він признає, що деякі поголоски є перекручені і вульгарні, але деякі є цілком поважні. Взяти б до уваги велику кількість листів від людей з Европи, патріотизм яких цілком певно не є нищий від патріотизму д-ра Галана. Бесідник має в іншій справі листи з Европи, підписані 10,000 людей з різних таборів. І власне в тих колах, які ці підписи зібрали, є деяке невдоволення з д-ра Галана. П. Ляхович не квестіонує щирости звіту д-ра Галана, проте, не можна ігнорувати теж голосу цих людей.

Д-р Галан перериває запитом, чого ці люди хочуть.

Е. Ляхович продовжує, ставляючи запити. 1. Чому допомоговий Комітет опирає оборону еміграції на „Правну оборону", як права там взагалі нема. 2. Чому збувається фразами нарікання та чому їх не передискутовується. Е. Ляхович скінчив, на залі оплески.

Відповідь д-ра Галана.

На завваги п. Ляховича безпосередньо відповідає д-р Галан. Каже, що „Фроляка усунули за дітвацтва". В Лондоні — говорить д-р Галан — було створено щось в роді „уряду" та висилано всілякі памфлети до урядових установ. Відповідну суму гроша видано на кореспонденцію, яка не мала нічого спільного з допомоговою акцією. Це робив не тільки п. Фроляк, говорить д-р Галан, і продовжує: „щастя, що зміна прийшла, бо готово було не стати ані нашого, ані канадського Доп. Комітетів. Допомога і т. зв. оборона мають дві медалі. Для прикладу д-р Галан говорить про звіт від одного офіцера УНРРА, якого — значить, звіт — д-р Галан мав нагоду бачити. В цьому звіті офіцера УНРРА — каже д-р Галан — була списана ціла „історія" українського визвольного руху, головно про те, що діється в таборах українських скитальників. В звіті говорилося про боротьбу між бандерівцями і мельниківцями; в тому звіті сказано, що вони, мовляв, співпрацювали з німцями й ще теж сьогодні у внутрішній боротьбі користуються тоталітарними методами. Д-р Галан твердить, що всілякі підозріння видвигається проти частини української еміграції в Европі не так з огляду на минуле, як на сучасне. Проте, — виясняє д-р Галан — речі не є такі страшні, як їх дехто представляє. Щодо правної оборони — д-р Галан розуміє її так, щоб не допускати до надужить і до сваволі властей таборах скитальників. Виказувати американцям факти з боротьби українців проти німців, як це говорив п. Ляхович, це теж на думку д-ра Галана „чудова річ". Проте, цього не робив п. Фроляк в Лондоні. Тому д-р Галан вважає, що зміна, яку там переведено, була дуже на часі. Д-р Галан твердить, що там часом трапляються люди, які нічого не роблять крім „так званої політики" і це справі скитальників не допомагає. На позаочні наклепи д-р Галан не хоче відповідати і тому хоче почути хто й про що пишуть з Німеччини. Він прохає „не базікати", але оперувати іменами і фактами.

(Дальше буде).

В ДОРОЗІ ДО МОСКВИ. — Заки секретар стейту, Джордж С. Маршал, прибув до Москви, він вступив до Парижа і Берліна. Ця картина представляє Маршала, як його витає Винсент Оріол, президент французької республіки.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ „ПІСЕНЬ УКРАЇНИ" В НЮ ЙОРКУ.

Перший виступ нового Українського Народнього Хору проф. Ю. Кириченка.

Зорганізований перед приблизно пів роком проф. Юрієм Кириченком Український Народній Хор міста Ню Йорку вже виступив в неділю, дня 9. березня, в залі Вашингтон Ірвінг Гайскул зі своїм першим концертом „Пісень України", як його називається в старанно видрукованій в українській і англійській мовах програмі. Після досить довгої перерви це був перший більший концерт українських пісень в Ню Йорку і він заслуговує на окрему увагу.

Сама програма концерту була незвичайно багата і різноманітна, бо охоплювала 18 різнородних пісень. На програму склались: І. К. Стеценко: Ой, видить Бог, 2. М. Лисенко: Різдвяна псальма, 3. М. Леонтович: Почаївська Божа Мати, (з барітоновим сольом М. Дикого), 4. В. Ступницький: Прилетів сокіл, (зі сопрановим сольом Ольги Задорецької), та 5. М. Леонтович: Щедрик — в першій частині. В другій частині відспівано: 6. О. Кошиць— Ю. Кириченко: Журавлі, 7. О. Кошиць: Ой, на горі женці жнуть, 8. М. Гайворонський: Шумить, гуде дібровонька, 9. Ю. Кириченко: Гей, Січ іде, а мужеський хор відспівав три пісні українських партизанів в обрібці Ю. Кириченка: 10. У Карпатах радість стала, 11. Ми у вічі сміємося смерті та 12. Ми українські партизани. На третю частину програми склались: 13. М. Лисенко: Верховино, 14. О. Кошиць: Ой, у полі Баришполі (з теноровим сольом Є. Крука), 15. В. Ступницький: Жала Улянка, 16. Я. Степовий-Ю. Кириченко: Ні, не співай (зі сопрановим сольом Марти Кириченко), 17. Ю. Кириченко: Ой, у полі криниченька та 18. Я. Ярославенко: Ой, видно село. Концерт почато американським а закінчено українським національними гимнами.

Виконання пісень було цілком задовольняюче, що теж потверджувала масово зібрана публика довго невмовкаючими оплесками. Проте, не так спостерігалося, як відчувалося ще деяку непевність хору та недостачу того глибокого звязку між дірігентом і хористами, без якого було б неможливо створити такого перфектного хорового „людського органу", славу якого залишив по собі незрівняний Олександер Кошиць. Ясно, що до цілком молодого ще хору проф. Кириченка годі було б ставити ці найвищі вимоги. Проте, недільний концерт дає цілком реальні підстави сподіватись, що при відповідному вирівнанні пропорції голосових сил хору та при наполегливій дальшій праці над технічним вишколом хору проф. Кириченко з часом міг би у великій мірі відновити українську хорову традицію на американській землі.

Як іде про хор, отже про голосовий матеріял, вражала деяка — як уже згадано — непропорційність в силі голосів. В хорі було 36 осіб, по 18 в жіночих і чоловічих голосах. Між ними деякі вже відомі не тільки хористи, але й самостійні співаки. Жіночі голоси, сопран і альт, гармонізували беззакидно; між чоловічими голосами басова група була дещо заслаба. Для вразливого вуха хор робив враження ще не цілком „зіспіваного", що — як брати до уваги час підготовки концерту — цілком зрозуміле і виправдане. Дуже добре виходили піяна і пяніссімма, цілком добре форте, якщо оцінювати по силовій спроможності хору. Але менше було викінчених цих хорових „нюансів", питомих і типових для кожного хору та для кожного концерту. Деякого поліпшення вимагає теж дикція на сторінку; в деяких піснях слова вихотили не цілком виразно.

Солісти вивязалися цілком добре. М. Дикий (в „Почаївській") має гарний, барвистий баритон і при постійній праці та відповідному вишколі він може вибитися на одного з кращих солістів. Ольга Задорецька має дуже милий голос, хоча й не дуже сильний. Евген Крук в „Ой, у полі Баришполі" мав велике поле до попису для свого „романтичного" тенора і його він використав якнайкраще. „Його" пісня була теж одна з найкращих в програмі. На окреме признання заслуговує Марта Кириченко, як своєю участю в концерті, так і сольовою партією в „Ні, не співай". Вона сама італійського роду і, не знаючи української мови, допомагала собі під час концерту ледви замітною карткою паперу, на якій — по всяким правдоподібностям — були виписані слова української пісні латинськими літерами. Але її голос і вміння користуватись ним це справді такі, що притягають увагу.

Щодо самих пісень — вони в більшості відомі. Були завваги, що деяка перерібка „Журавлів" Кошиця проф. Кириченком, головно кінцевий акорд, не вплинула позитивно на загальний ефект цеї пісні. Новістю були мелодії партизанських пісень в обрібці проф. Кириченка. Перша пісня, „У Карпатах радість стала", не мала оригінальної мелодії, бо ця була відома в Західній Україні ще перед війною в пісні з мадярською тематикою „Йдуть гонведи, банда тне"... Теж друга пісня, „Ми у вічі сміємося смерті" нагадувала чужий мотив. Найкраще вийшла „Ми українські партизани"; це щодо мелодії, слів і хорового виконання. Публика одушевлялася піснею „Гей, Січ іде", теж в обрібці проф. Кириченка, але її темпо, значить пісні, видавалося дещо за повільне.

Загальні враження з концерту якнайкращі. Концерт зачався майже точно, перерви були малі й все йшло дуже справно. Вісімнадцять дівчат в чудових українських національних костюмах, з віночками на головах стільки ж чоловіків у вишитих сорочках протягом майже двох годин не тільки чарували приявних на залі своїм співом, незрівняною українською піснею, але теж милували їх очі своїм виглядом. Заля була майже повна, а є в ній біля 1500 місць. Між приявними були теж деякі з найбільших співробітників пок. Кошиця, багато відомих провідних американсько-українських громадян та чимало молоді.

За недільний концерт проф. Кириченко заслуговує на велике признання і вдячність збоку громадянства та на якнайкращі побажання дальших успіхів. Цей концерт, не зважаючи на поспіх в його підготовці, був одним з тих, які справді переконують, що „наша дума, наша пісня, не вмре, не загине..."

пб

ЧИТАЧАМ ПІД УВАГУ.

Нижче підписаний бажає видати цього літа перший том трильогії „Огнем і кровю", який друкувався на сторінках щоденника „Свобода" в рр. 1944-1946. Кошти видання великі, а автор, як і кожний порядний український автор, грошей з літературної праці накладати не міг. По тій причині звертається до людей, що його праці люблять читати, чи в них зацікавлені, з проханням висилати замовлення наперед. Книжка в продажі виноситиме 3 долярі. Розмір між 480 до 500 стор. Імя кожного замовлювача буде поміщене в кінці книжки.

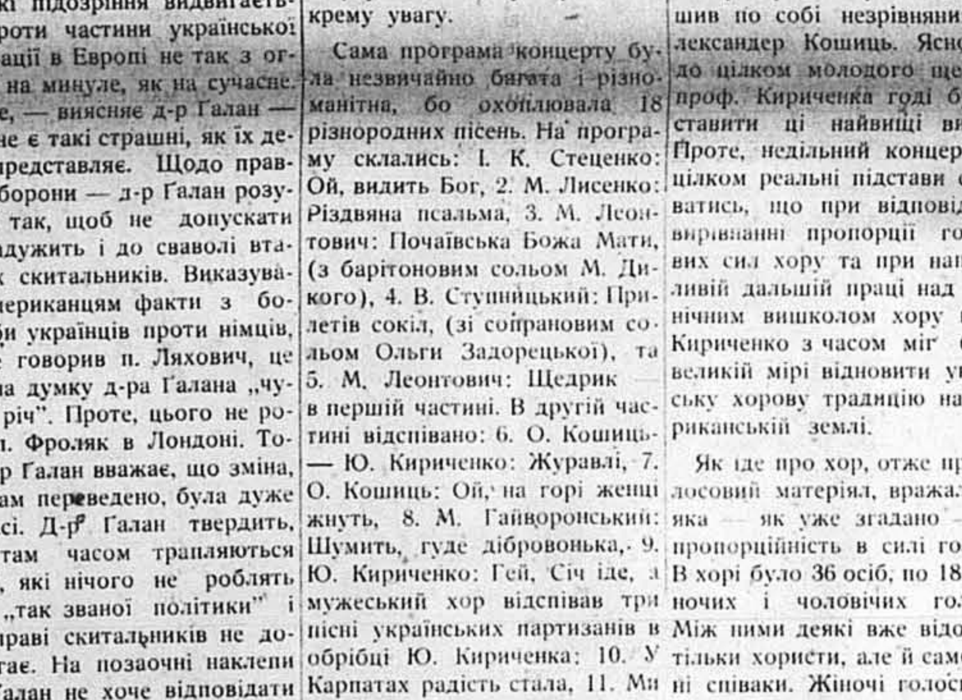
Отже, хто з читачів хотів би допомогти у цьому ділі, може вислати замовлення авторові з додатком $2.50, своїм іменем і адресою. По виході книжки, кожному буде висланий примірник з автографом. У випадку якихось надзвичайних перешкод — гроші будуть кожному звернені.

Книжка вийде з друку не пізніще жовтня цього року.

Замовлення висилати до автора:

Alexander Luhowy,
526 Bathurst St.
Toronto, Ont., Canada.

СУБМАРИНА В АНТАРКТИДІ. — Ця картина знята з експедиції Бирда до південного бігуна. Бачимо субмарину Сенет, як пробивається звільна через ледовате море.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БЕРЕСТЕЙСЬКА УНІЯ НА ДОБРОДІЙНИХ МАРКАХ

Цікавлячись такі довгі роки збиранням марок та филателістикою, розумію добре тих, що теж цікавляться тим ділом і тому час від часу подаю до газет деякі новинки з цеї ділянки, які може не кожний з наших филателістів мав нагоду почути.

Черговою такою новиною хай буде згадка про марки, що їх видано з нагоди триста пятьдесять літнього ювилею Берестейської Унії. Отже Український Комітет Допомоги Збігцям в Італії видав серію марок, в якій є представлена ціла історія цеї події. Серія тих добродійних марок складається зі сімох вартостей, зубковані, ґумовані і у двох кольорах друковані на взір італійських марок. Друкувала ті марки одна з найліпших друкарських фірм у Римі. Рисунки для марок виконав наш мистець Микола Азовський. Ці марки можна зарахувати до найліпших, які українці досі мали, коли іде про добродійні марки. На горішній части марок є напис на стяжці: 1596 Берестейська Унія 1946. Долиною по обох боках ціни в лірах, по середині Пошта У. К. Д., Італія. Марки є виконані у трьох різних формах окрас.

Ще про краски на кожній марці та це, хто на них репрезентований. 5-лірова, краска сепія-бронзова, папа Климентій VIII. 10-лірова, сепія-зелена, Сцена з Медалі, виданої в день приняття українських послів папою. 20-лірова, сепія-жовта, Іпатій Потій. 25-лірова, сепія-синя, Св. Йосафат. 40-лірова, сепія-кармінова, Собор Св. Петра і папа Пій XII. 50-лірова, сепія-чорна, Собор Св. Юра у Львові і митрополит Андрей. Як що ті марки досі не появилися для розпродажі в Америці і Канаді, то можна їх набути в Укр. Доп. Комітеті в Римі. Ціль тих марок є двояка: поміч нашим скитальникам в Італії й релігійно-історична памятка.

Осип Кочан,
Джолієт, Ілл.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

HEART MURMURS

Many children have heart murmurs which do not require bed rest, treatment, or much curtailment of their play and other physical activities.

The four chambers in the heart contain blood. The muscular walls of each chamber contract forcing the blood into the next chamber. Valves keep the blood from flowing back into the chamber from which it was expelled. If these valves fail to hold the blood back as they should, some of the blood goes the wrong way. When the doctor listens to the heart he hears a sort of rushing sound in such cases which is called a murmur.

In some children the growth of the heart and valves does not quite keep in step, so that a slight murmur can be heard even when the valves are really normal. When the murmur is of this kind it is called a functional murmur and is not serious. As the child grows older, it disappears by itself.

The murmurs which are important are those which come from abnormal valves which are defective either because the child was born that way or from disease. Most valve troubles in youth are caused by rheumatic fever.

Only a doctor can tell what kind of murmur is present and whether the physical activities have to be limited or not. The fact that a murmur is present in the heart does not always imply that ordinary exercises have to be eliminated. If you have been told, as a result of a routine examination, that the child has a heart murmur, do not become alarmed. Take the patient to your family doctor and find out whether the murmur means that the child must curtail his play activities or whether it is a simple functional murmur with no meaning at all.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Коляда відділу 5. С. У. А. на скитальників.

Заколядовано $333. До Зл. У. А. Д. Комітету вислано $150, а $183 дано на висилку пачок для скитальників.

Жертвували по $10: Й. Штельмах, В. Кузик; по $5: Н. Будзол, П. Войтович, Н. Геник, Є. Бугай, П. Ковецький, Н. Ковальський, В. Українець, С. Готра, Рудий, І. Скочиліс, Д. Будзяк, А. Бесяда, І. Байдовський, І. Голида, М. Дробот, М. Кузик, І. Гришко; по $4: М. Кушнір, Ю. Клим; по $3: О. Сігда, А. Патра, Мусійчук, М. Ґерус, П. Батужинська, П. Грудний, М. Сосновський, Ф. Хоміцький, М. Хомик, І. Дачишин, А. Старик, Ф. Галонський, Д. Ріпак, П. Стасів, В. Байор; по $2: С. Варениця, Н. Микула, І. Мельник, А. Бурак, В. Гой, П. Дмитришин, С. Бурак, Г. Тичер, П. Войтович, П. Ткач, Т. Ткач, С. Хомяк, В. Бугай, І. Андрушко, І. Гишчук, П. Нагірний, І. Мажно, А. Блашко, Н. Кузик, Б. Патра, М. Лозавчук, П. Галишин, Ю. Солодкевич, А. Хома, М. Сірко, Д. Лос, І. Сігда, М. Попик, М. Шанайда, А. Барбіш, В. Седляр, М. Скікун, В. Гавришко, Й. Тимчишин, І. Кривий, Й. Дрогомерецький, Н. Мудрий, Д. Войтишин, С. Кобаса, А. Кушнір, Ю. Вітенко, С. Ґеник, Г. Раленка, М. Гноєвий, П. Федак, В. Гулик, С. Дубик, П. Турецький, Г. Скікун, Л. Кегал, Н. Гишчук, З. Наконечна, Дж. Дедик, Й. Морозовський, В. Матіїв, В. Матів; по$1: П. Ткач, Г. Дорошенко, В. Гамера, П. Кобаса, П. Сідомір, Ю. Холевка, І. Мацерзак, А. Антонів, М. Музика, А. Касій, Д. Мудрій, М. Тиркус, Дж. Лесьов, С. Воркун, Л. Твердун, П. Андрушків, Д. Дорош, М. Пашко, І. Підпригора, А. Вінк, М. Тимусь, С. Воловник, А. Кортор, П. Жук, П. Вербіцький, М. Зівінський, Н. Голуб, О. Софіян, М. Малиско, П. Дробот, Ю. Кульчицький, А. Красіцький, В. Яремчук, М. Дачишин, А. Гришко, І. Попик, А. Радзік, С. Пендик, М. Антонів, І. Галишин, Г. Галишин, А. Білоус, Г. Білоус, А. Білоус, Т. Рибачз, Н. Щирбатий, В. Гулик, А. Шумяк, П. Солодкий, М. Ільницький, О. Ільницький, К. Ґутий, Н. Луканьчук, С. Поповецький, П. Коміцький, Р. Демчук, І. Чихівський.

Павліна Будзол, секр.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Свято в честь Лесі Українки.

Старанням Відділів Союзу Українок Америки в Дітройті відбулося тут дня 23-го лютого в обидвох частинах міста Свято в честь великої української поетки Лесі Українки. На програму Свята склались: промова Анастазії Г. Біловус, виступи хору під проводом стефанії Андрусевич, реферату Галини Зейкан та деклямацій Ірини Буксар і Ольги Кахній. Програма свята була коротка, але дуже вміло дібрана. А. Г. Біловус у вступній промові говорила про значення творчости Лесі Українки в розвитку української національної та державної думки та про її науку для нас на сьогодні. Найбільше враження зробила промова Галини Зейкан, яка протягом одної години чарувала слухачів вміло підібраними та повязаними цитатами з творів великої Поетки. Дуже добре вийшли хорові точки, в чому окрема заслуга дірігентки Ст. Андрусевич. Ірина Буксар, що подібно як Галина Зейкан приїхала недавно до Америки зі скитальщини в Европі, з великим чуттям деклямувала „Без надії буду сподіватись", а окремого чару її виступові додавав ще її чудовий гуцульський одяг. Над цілістю програми наглядала та переводила її п-ні Будзал. Кінцеву промову виголосила п-ні Козаченко, закликаючи жінок до організованої праці. Збірку на народні цілі переводили пп-ні Прокопович і Ясінська. Свято Лесі Українки пройшло з великим моральним і матеріяльним успіхом, а українське жіноцтво Дітройту дало ще один доказ своєї невтомної праці, що міг би послужити прикладом всім іншим громадам.

Анастазія Г. Біловус.

—•—

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Шікаго, Ілл. — До листи жертводавців, що була проголошена в ч. 197 „Свободи", додати ще: А. Пудик $10, п-ні Цобан $5, Ам. Гор. Клуб $4.20. Тов. ім. Шевченка, від 176 У. Н. С., Тов. Зап. Січ і Сестрицтво Пр. Богородиці, від. 33 У. Н. С., разом $25, Анна Чупельовська $5.

В листі жертводавців з 26. числа „Свободи" має бути: д-р С. Кочій $5, Д. Максимюк $5, С. Романко $2.

ЖАРТИ

Дешево куплена почесть.

Дядько Єремія, старий віком нігер, наймився у власниці дому, пані Стівензон, на роботу. За два долари він згодився викосити траву в городі довкола хати. Хазяйка пішла до міста на купно, а коли вернулася домів, побачила, як дядько Єремія лежня справляв під деревом, а його роботу робив якийсь молодший нігер.

— Чи ж вам не стидно, дядьку, каже хазяйка. — То я вам заплатила за роботу, а ви підпаймаете хлопця й самі заробляєте на ньому? А кілько то ви йому платите за оту працю?

— Два долари і пятьдесять центів — відповідає нігер.

— Що ж то вам за бизнес, таке робити?

— То так, пані: я хотів раз у житті бути наставником-босом. Я ніяк не міг це осягнути, аж тепер трапилася мені нагода. Отже така почесть варта для мене 50 центів!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 14. березня, в год. 7:30 ввечір, в Січовій Галі. Просимо членів комітету, щоб прийшли на збори і обговорили справу підприємства, яке ухвалено на річних зборах. — О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112 is holding their monthly meeting Sunday, March 16, in St. Peter & Paul Church Hall, following the 2nd and 3rd Masses. We urge every member who is behind in their dues to pleas pay.—Eva Laluk, Pres.; Helen Prociw, Treas.; Rose Jacubic, Sec'y.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. березня, в годині 12. вполудне, в парохіяльній галі при Кортез і Оклей. — І. Мегас, предс.; М. Батюк, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 15. березня, в годині 7:30 ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час. — І. Головка, предс.; В. Реповець, кас.; Й. Ярема, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє, що квартальні збори відбудуться в пятницю, 14. березня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі. Члени треба конче уже зрозуміти і платити свої вкладки на час, бо не можна зволікати аж на два або три місяці. Як що вам не вигідно, то заплатіть раз на рік до Союзу і буде ліпше для вас і для секретаря. Просимо членів прийти на час на збори і приведіть нових членів до Тов. і Союзу. Не присутні члени на зборах підлягають карі згідно зо статутом. — За уряд: І. Малик, предс.; М. Повроздник, кас.; Л. Малицький, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. березня, точно в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 302 Гудсон ул. Приявність всіх членів є конечна, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають конечно явитися і вирівнати свої вкладки на цих зборах, бо інакше будуть суспендовані. Шановні члени, візьміть собі це за обовязок і приєднуйте нових членів до Бр. і Союзу та вписуйте свої діти і внуки. — А. Іванів, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, відбудуться в неділю, 16. березня, в домі при Ангерт, ріг Ковел ул., в годині 2. пополудні точно. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори і вирівнати місячні вкладки. Є справи до обговорення. Не приявні члени підлягають ухвалі Товариства. — Уряд.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 2. березня 1947 року помер у 63. році життя

ГРИГОРІЙ РОМАНІВ,

член Тов. ім. Ів. Франка, від. 334 У. Н. Союзу в Клівленд, О.

Покійний походив зі села Старе Село, пов. Жидачів, Галичина. Оставив у смутку жену Катерину.

Похорон відбувся 5. березня з укр. прав. церкви. — В. Й. П.!

С. Морозович, секр.

Дня 24. лютого 1947 року помер у 59. році життя

ЙОСИФ ГРЕЧУХ,

член Тов. Запорозька Січ, від. 296 У. Н. Союзу в Вунсакет, Р. Ай.

Покійний походив з села Кут, повіт Скалат, Галичина. Полишив у смутку жену Марію, дочку Анну і синів Вілляма і Михайла.

Похорон відбувся 27. лютого з укр. прав. церкви св. Михаїла на цвинтар. — В. Й. П.!

І. Кокольський, секр.

Дня 21. лютого 1947 року померла в 58. році життя

КАТЕРИНА САЛАК,

з роду Хомка,

членкиця Бр. Пресв. Богородиці, від. 9 У. Н. Союзу в Ст. Клер, Па.

Покійна походила з села Чашин, повіт Ліско, Галичина. Оставила мужа Миколу, 3 дочки і 3 сини.

Похорон відбувся 25. лютого з укр. катол. церкви св. О. Николая на парохіяльний цвинтар. — В. Їй П.!

В. Салак, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукує **ВОЛОДИМИРА ФЕДИШИН** з Лута біля Золочева, Дзюник Чорнодольський. Просить його самого, або хто знає його адресу, хай напише до:

Mr. MIRON KRYCHOWETZ (Krowitz)
54 East 7th Street,
New York 3, N. Y.

Пошукую **Е СТАХІЯ ЛУЦИШИН**, син Петра, з Калуша; перед війною мав жити в Ню Йорку. Пошукує його стриечний брат Мих. Лучишин, син Миколи, котрий мешкав у Дрогобичи.

СУНАК ВАСИЛЬ, син Івана і Анни з Братковець, повіт Стрий, з роду підліщуків, мав жити в Филаделфії або Шікаго. Шукає за ним Лесів Михайло, син Анни, сестри Василя Сунака, котра вийшла замуж за Федора Лесіва і жила в Моршині, пов Стрий. Голоситись до:

о. А. ББК
25 Beach St., Bridgeport, Conn.

КУЛИКА ІВАНА, с. ОЛЕКСИ,

з Василькова, п. Чортків, пошукує брат. Хто знав би про нього, або він сам, прошу зголоситись на адресу:

JOHN RYTZ,
1654 Union St., Brooklyn 13, N. Y.

КАТЕРИНА з Кохаликів ДЯКУНЧАК пошукує

ІЛЬКА ВНУК

і його сина ЮЛІЯНА

ІВАНА ЖЕРУХА

і його сестру

АНТОНІНУ ЖЕРУХА

(замужем не знаю як називається). Всі з Олешич старих. Перебувають в Америці, десь в околиці Harford, Conn.

ЮРКО ДЯКУНЧАК

син Стефана з Беньови, шукає стриечних братів

МИХАЙЛА І ФЕДОРА ДЯКУНЧАК

оба сини Юрка.

АНДРІЙ РОЧИЙ

син Дмитра з Беньови, шукає

АНДРІЯ РОЧИЙ

з Буківця.

Хто про них знає, або вони сами, прошу зголоситися на адресу:

MIKE GOCHALYK
819 W. Francis Street,
Fort William, Ont., Canada
або
KATERINE DIAKUNCZAK,
Munich, Funk Kaserne Bl. 6/3
UNRRA Team 1066,
131 Bavaria, Germany, U. S. Zone

ПОШУКУВАННЯ

ОЛЕНА ФЕДОРОВИЧ

з Вовче-Перемишль, пошукує

АНТОНА Й МАРІЮ ДОРОШ

та їхню замужню доньку

СТЕФАНІЮ.

Хто знав би про них, або вони сами, прошу зголоситися на адресу:

J. SHYLO,
116 Muzzy St., Chicope Falls, Mass.

ПЕТРО ЦІПАЛО,

син Павла Ціпало, внук Анни Очич, пошукує тіток:

КСЕНЮ, НАСТЮ І ДЖУЛЮ,

котрі замешкували в Ню Йорку і в Дітройт. Хто знав би про них, або вони самі, прошу зголоситися на адресу:

PETER MUCHNIJ
7488 Brentwood, Detroit 12, Mich.

ТАРЗАН ч. 1556. Тарзан у небезпеці.

Автім непривітливий Стренґ вийняв із своєї торби дві пляшки. Одну з них відкоркував.

„Але як може мертвий чоловік нам помогти?" — запитався Ніку. — „Це така отрута, що не вбиває", сказав великий чоловік. „Він лише засне під її впливом".

Саме тоді, коли непідзорливий Тарзан переходив попри них...

...вилетіла стріла із смертельною точністю.